

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรัง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรัง

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต
การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตการออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริตตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของ องค์กร ถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้ เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่ คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อย กว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วน หนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทาง ในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มี ประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้า ระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับ ติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

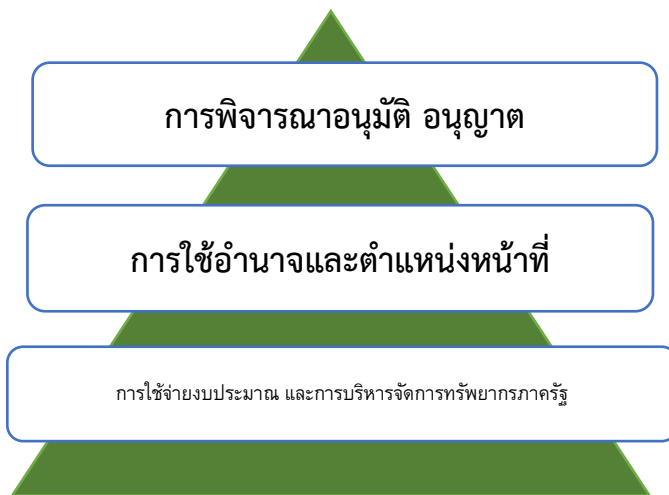
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย **Pressure/Incentive** หรือแรงกดดันหรือ แรงจูงใจ **Opportunity** หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายใน ขององค์กรมีจุดอ่อน และ **Rationalization** หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

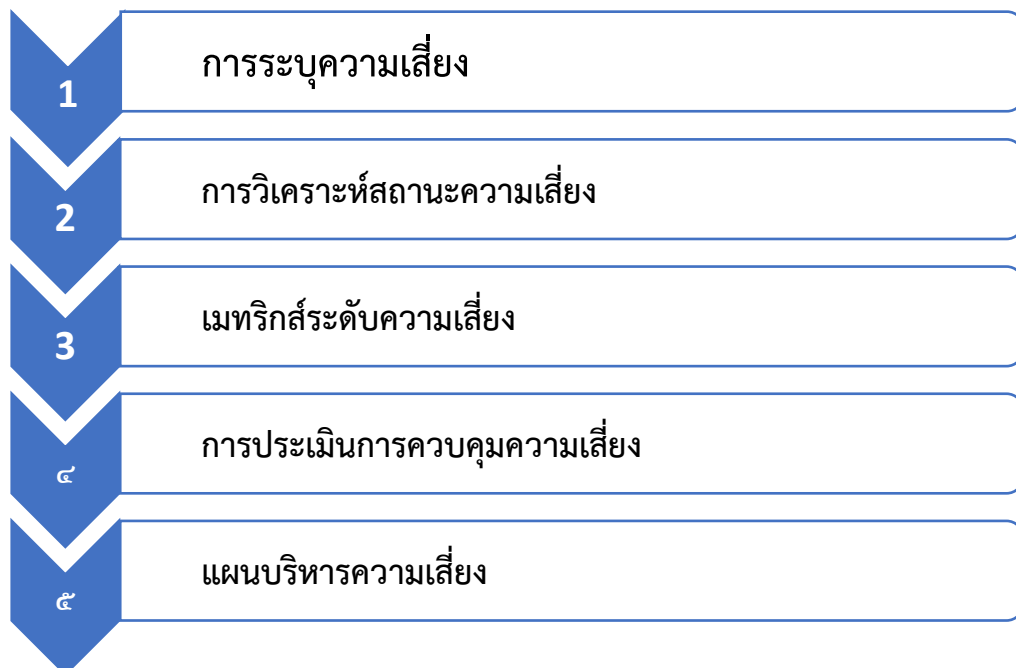
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต (ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)
2. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
3. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

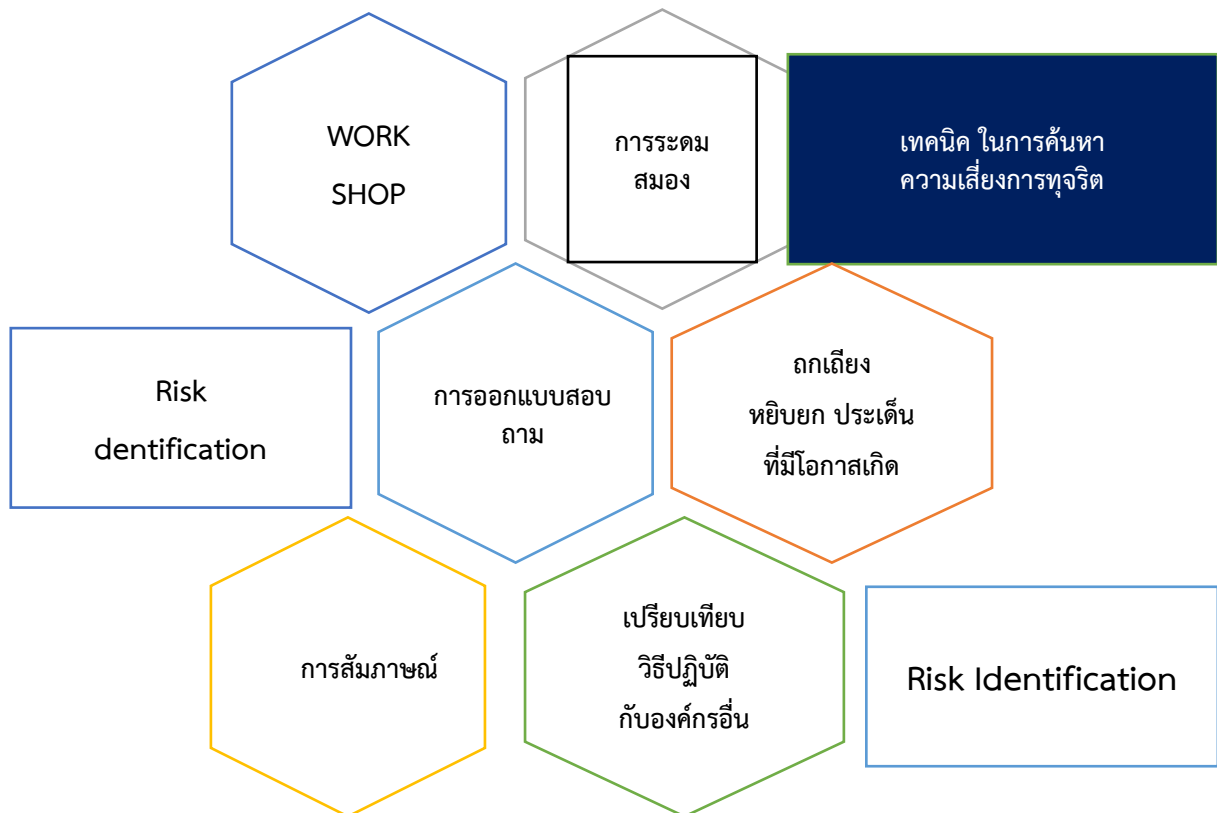
การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ 1 ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น

และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า 25 ครั้งต่อปี
4	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 20 ครั้งต่อปี
3	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 15 ครั้งต่อปี
2	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 10 ครั้งต่อปี
1	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน 5 ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
5	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
4	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
3	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
2	น้อย	-
1	น้อยมาก	-

5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5

▼
 โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่
- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
1. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558	-การดำเนินการยื่นคำขออนุญาต ไม่มีกรอบระยะเวลากำหนดที่ ชัดเจน อาจก่อให้เกิดการเรียกรับสินบนเพื่อความรวดเร็วใน การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	ปานกลาง	จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน หรือ แผนผังขั้นตอน การปฏิบัติงานตาม กฎหมาย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ณ จุดให้บริการ หรือช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ผู้มาติดต่อกับ หน่วยงานใช้เป็นข้อมูลในการขอรับบริการ	
	-เจ้าหน้าที่มีการรับสินบนจากผู้ขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร รื้อ ถอน ดัดแปลง เพื่อให้ผ่านมาตรฐาน	ปานกลาง	จัดกิจกรรมเสริมสร้างวัฒนธรรมปลูกจิตสำนึก ให้เจ้าหน้าที่ทุกคนปฏิเสธการรับของขวัญ และของกำนัลทุกชนิด ในลักษณะการประชุม หรือการมอบนโยบายของผู้บริหาร	
2 . การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	-การอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ในการอนุมัติจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณี พิเศษ (เงินโบนัส) โดยการเรียกส่วนแบ่ง จาก บุคลากรที่มีสิทธิ์รับเงิน ซึ่งหากตกลงยินยอมก็ จะลงนามให้	ปานกลาง	การแสดงเจตนาธรรมเนียมในการนำหลักคุณธรรม มาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร ด้วยการ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต เพื่อ ยกย่องคุณธรรมและความโปร่งใสในการ ดำเนินงาน	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
	-เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์ในการพิจารณาเสนอขออนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้รับการสนับสนุนโครงการในพื้นที่	ปานกลาง	จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบในฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และร่วมตรวจสอบและประเมินคุณสมบัติโดยพร้อมเพรียงกันร่วมกับผู้รับการประเมินฯ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการและแนบเอกสารหลักฐาน ประกอบมติ	
3. การจัดซื้อจัดจ้าง	- การเรียกรับเงินจากบริษัทฯ ผู้รับจ้าง เพื่อแลกกับการกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทฯ ผู้รับจ้าง	มาก	1. ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างบนเว็บไซต์ของหน่วยงาน 2. การนำมาตรการป้องกันในการบริหาร จัดการ ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการให้หรือ รับสินบน ไปปรับใช้กับคู่สัญญา โดยกำหนด เป็นข้อตกลง ในสัญญาให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และมาตรการ เรื่อง การต่อต้านสินบนด้วย	
	- การตรวจรับวัสดุ อาจมีการเรียกรับสินบน ทำให้มีรับรองคุณภาพวัสดุที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน หรือไม่ตรงตามรายละเอียดวัสดุที่กำหนดไว้	ปานกลาง	จัดทำมาตรการการคัดเลือกและแต่งตั้ง ผู้ตรวจรับ วัสดุ ที่รัดกุมมากยิ่งขึ้นมีการ ตรวจสอบการจัดหา บัญชีรายการบันทึกการ รับพัสดุที่ถูกต้อง รัดกุม และเน้นย้ำมาตรการ No Gift Policy อย่างเคร่งครัด	

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
4.การบริหารงานบุคคล	-การเรียกรับสินบนจากผู้สมัครงาน เพื่อแลก กับการได้รับคัดเลือกเข้าทำงาน	ปานกลาง	1. มีการตรวจสอบให้มีการลงประกาศ รับสมัครเข้าทำงานโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ ผ่านช่องทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน 2. มาตรการตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครอย่างเข้มงวด โดยอาจเปรียบเทียบกับคุณสมบัติ ผู้สมัครในตำแหน่ง คล้ายกัน และหากมีการ เปลี่ยนแปลง ต้องมีเหตุผลและ เสนออนุมัติ ตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	
	-การเรียกรับสินบนในรูปแบบผลประโยชน์ ทั้ง ที่เป็นตัวเงิน และประโยชน์รูปแบบอื่น เพื่อให้ ได้มาซึ่งการเลื่อนตำแหน่ง หรือ ความดี ความชอบพิเศษ หรือความก้าวหน้า ในการ ปฏิบัติงาน	ปานกลาง	1. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารงาน บุคคล ให้ ชัดเจนและเป็นรูปธรรม 2. การปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3. มาตรการนาผลการประเมินความพึงพอใจ ของประชาชนในการให้บริการมาใช้ในการ เลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือนของบุคลากรใน หน่วยงาน	